

nemlig om, som SF's ordfører hr. Steen Gade sagde, en oplødning af sommerhuslovgivningen omkring, hvor meget en pensionist må bruge et sommerhus. Der er det sådan, at hvis en pensionist har ejet et sommerhus i 8 år, ja, så kan man bruge det til helårsbeboelse i sin pensionisttilværelse. Det er en rigtig god idé.

Det, vi ønsker med den lille ændring, vi kommer med, er: Hvis der er en pensionist, der har boet forskellige steder i et område – han kan have haft et sommerhus på den ene side af vejen i en årrække og på den anden side af vejen i en årrække – hvorfor skal han straffes der ved, at han ikke kan bruge sit sommerhus til helårsbeboelse? Det kan, vi mener, ikke være rigtigt.

Det er bare den lille oplødning, vi gerne vil have indføjet, og ikke en revolution på sommerhusområdet. For der er ganske mange pensionister, der har boet f.eks. 2 år et sted og 2 år et andet sted. Hvis de ikke får mulighed for at kunne udnytte den mulighed, der er i lovgivningen, jamen så er det rigtigt, som det er blevet sagt heroppefra, så er vi tilbage til stavnsbåndets tid, og det mener jeg ikke vi kan være bekendt.

Men jeg kan forstå på debatten her i dag, at der ikke er mange, der kan gå ind på den lille oplødning og den hjælp til pensionisterne. Der var dog Dansk Folkepartis ordfører, som ville give sin fulde tilslutning til forslaget; det var jeg glad for.

Men nu er det jo sådan, at det i dag kun er første behandling, og jeg er altid optimist. Man har jo lov til at gå tilbage i grupperne og snakke om, hvad vi skal gøre ved anden og tredje behandling.

Som sagt: Det er en lille bitte ændring for at hjælpe de pensionister, der er kommet i klemme. Det er det, det drejer sig om, og jeg anmoder endnu en gang om, om man kunne tænke på det til anden behandling. Tak.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør ind-

sigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 88:

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af Irak-mandater.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Søndergaard (EL).

(Fremsat 3/2 99).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Til indledning vil jeg da gerne takke forslagsstillerne for beslutningsforslaget. Det giver mig på regeringens vegne lejlighed til at gøre status over gennemførelsen af beslutningen af 18. februar sidste år.

Dengang gav Folketinget sit samtykke til – og jeg citerer:

»... et dansk militært bidrag til en multinational indsats i Mellemøsten. Det danske militære bidrag skal medvirke til at sikre Iraks efterlevelse af sine forpligtelser i henhold til FN's Sikkerhedsråds resolution 687 af 3. april 1991.«

For et år siden var situationen den, at Irak systematisk og i månedsvis havde lagt hindringer i vejen for FN's våbeninspektører. Våbeninspektion var et af de krav, der indgik i våbenhvileaftalen efter Golfkrigen i 1991, en aftale, som Irak selv erklærede sig indforstået med. Blandt de vigtigste forpligtelser, som Irak indvilgede i at påtage sig, var destruktion af landets masseødelæggelsesvåben. Denne forpligtelse bekræftede Irak to gange sidste år over for FN's generalsekretær: Dengang da krisen blev afblæst i februar og igen i november.

Stort set siden indgåelsen af våbenhvilen har Irak søgt at unddrage sig disse forpligtelser. Kun gennem et veritabelt detektivarbejde er det lykkedes våbeninspektørerne at finde og destruere store lagre af kemiske og biologiske våben. Våbeninspektørerne har forhåbentlig fundet størstedelen. De understreger samtidig, at der ingen garanti er for, at de har fundet alt,

eller at de civile produktionsfaciliteter, der i dag fremstiller bl.a. gødning til landbruget, ikke vil kunne stilles om til militærbrug.

Som eksempel kan jeg nævne, at Irak ikke kan redegøre for 31.000 kemiske våben. Det samme gælder fundet af nervegas i missil-sprænghoveder; og på det biologiske område var våbeninspektionen langt fra afsluttet. Irak menes at være i besiddelse af 17 t biologiske stoffer, der rækker til at producere tre gange den mængde miltbrandbakterier, som Irak indrømmer at have haft.

Og – lige for en god ordens skyld – eksperter hævder, at 100 kg miltbrandbakterier spredt fra toppen af en høj bygning i et tæt befolket område kan dræbe 3 millioner mennesker. Der er et stykke vej endnu, før Irak kan siges at have opfyldt sine forpligtelser.

Der gik ikke mange måneder, efter FN's generalsekretær Kofi Annan i 1998 havde indgået aftalen med Irak om fri adgang til alle våbenproduktionsfaciliteter, før Saddam igen begyndte at lege gemmeleg med det internationale samfund, først i august, så i oktober, igen i november og i december. Til sidst slap tålmodigheden op; fra amerikansk og britisk side valgte man så at handle. En række lande i Golfen blev anmodet om at stille baser og luft- rum til rådighed for aktionen. Derudover blev ingen andre spurgt.

Regeringen valgte at understrege, at man fra dansk side fortsat var parat til indsats med det transportfly, vi havde tilbudt, og som et stort flertal i Folketinget havde givet sit samtykke til. Dermed støttede vi på linje med en lang række lande den amerikanske og britiske linje.

Målet er helt entydigt: fuld irakisk opfyldelse af forpligtelserne i resolution 687.

Lad mig kort gøre rede for status for Irak-sagen i FN's Sikkerhedsråd. Sikkerhedsrådet opstillede den 30. januar i år, altså for ganske nylig, i enighed en plan for at opnå Iraks fulde gennemførelse af våbenhvilebetingelserne fra 1991 og for den fulde opfyldelse af Sikkerhedsrådets øvrige resolutioner.

Sikkerhedsrådet traf konkrete beslutninger om at nedsætte tre paneler. Det ene skal vurdere den aktuelle status for Iraks nedrustning og anbefale midler til at sikre en effektiv overvågning af overholdelsen af Iraks forpligtelser på dette område.

Det andet skal vurdere den humanitære aktuelle situation og anbefale midler til at forbedre den.

Det tredje skal vurdere Iraks gennemførelse af forpligtelserne vedrørende krigsfanger og kuwaitisk ejendom, inklusive arkiver, og komme med anbefalinger til Sikkerhedsrådet om disse spørgsmål. Disse tre paneler skal rapportere til Sikkerhedsrådet senest 15. april i år.

Sikkerhedsrådet traf også beslutningen om at fortsætte drøftelsen af, hvordan man i øvrigt kan sikre Iraks fulde gennemførelse af Sikkerhedsrådets resolutioner.

Det er positivt, at Sikkerhedsrådet er blevet enig om de første skridt til en politik over for Irak efter den amerikansk-britiske aktion. Forhåbentlig fører det til enighed om de faktiske forhold og om de foranstaltninger, der derefter skal sættes i værk.

Irak har i stærke vendinger kritiseret rådets enighed. Det er meget beklageligt, at Irak fortsat ikke vil samarbejde med FN. Jo mere Irak samarbejder, og jo hurtigere landet opfylder de forpligtelser, det har påtaget sig, jo hurtigere vil situationen i Irak kunne normaliseres og civilbefolkningens lidelser bringes til ophør.

Den danske politik i forhold til Iraks forhindringer af våbeninspektion fremgår klart af bemærkningerne til beslutningsforslaget sidste år. Politikken har ikke ændret sig i den mellemliggende tid. Regeringen finder fortsat, at det er vigtigt, at Danmark indgår i den kreds af lande, der lægger størst muligt pres på Irak.

Det sker bedst ved, at der i FN udfoldes ihærdige anstrengelser for at fremme nedrustningsarbejdet, samt ved, at vi opretholder vores tilbud om også at bidrage militært til den internationale indsats. Saddam skal ikke have mulighed for at splitte det internationale samfunds indsats mod masseødelæggelsesvåben, og derfor er det ikke tiden at ændre linjen.

Samtidig er det klart, som det også er fremgået af, hvad jeg har sagt her, at situationen hele tiden udvikler sig. Det er lige så klart, at udviklingen kan medføre, at situationen bliver en helt anden, end den var, da beslutningsforslaget blev vedtaget.

Det er ikke tilfældet nu, men man kan godt tænke sig, at vi kommer dertil, da især hvis FN's linje over for Irak har succes, og Irak i øvrigt er samarbejdsvillig.

I et tilfælde, hvor der er bred enighed her i salen om, at forudsætningerne for en folketingsbeslutning grundlæggende er ændret, vil regeringen naturligvis ikke basere sig på den. Det gælder altid. Regeringen vil altid, også i sin

egen interesse, selvfølgelig søge at sikre sig parlamentarisk dækning.

Men i øvrigt skal man jo være opmærksom på, at det ikke er så usædvanligt endda, at forslag til folketingsbeslutninger ikke formelt ophæves. Som et lille kuriosum kan jeg nævne, at Folketingets beslutning af 28. maj 1984 om skærpelse af sanktioner over for Sydafrika aldrig er blevet ophævet. Det er ikke formelt ophævet; derimod er jeg sikker på, vi alle her i salen godt ved, at der er bred enighed om, at forudsætningerne for den beslutning har ændret sig.

Der findes andre eksempler end dette, hvad jeg kun ønsker at anføre her til slut.

Hvad angår det konkrete tilfælde, vi drøfter her og nu, kan regeringen ikke, som situationen er i dag, støtte beslutningsforslaget.

Helle Degn (S):

Enhedslisten har med dette forslag bedt os om at tilkendegive, om mandatet fra 18. februar 1998 holder. For den socialdemokratiske gruppe gør det, og jeg takker for ministerens klare meldinger om hele processens forløb.

Saddam Husseins klare ambitioner om at styre og lede Mellemøsten har han aldrig lagt skjul på. Hans forsøg på at fremstille masseødelæggelsesvåben er skræmmende, som også ministeren mere detaljeret har omtalt det. Gemenleget med FN har været ydmygende for FN. Rapporter om massehenrettelser af fremtrædende officerer kunne tyde på, at inddæmningspolitikken har haft en vis effekt i retning af, at Hussein gradvis er ved at miste kontrollen.

Billedet af, at det er FN-sanktionerne, som er skyld i, at befolkningen lider, er at stille politik på hovedet. Hvis Saddam Hussein ville, kunne han sikre sin befolkning adgang til både mad og medicin. Det er ham, som har ansvaret for at udsulte sit folk og holde det som gidsel.

Sidste år brugte han 3 mia. dollar til et russisk våbenindkøb, penge, som kunne være brugt til medicin til de børn og gamle, han kynisk udstiller via sit propagandaapparat.

Den regionale magtbalance er en ikke uvæsentlig del af problemstillingen, når vi her i dag skal tale Irak. Derfor skal man mærke sig, at både Saudi-Arabien og Egypten tager afstand fra Saddam Husseins regime som de stærke aktører, de jo er i den regionale magtbalance.

Derfor er spørgsmålet til Europa, om vi selv kan vægre os mod et sådant lederskab i

Mellemøsten, det mest relevante. Det taler Enhedslisten gerne uden om, eller man har ikke noget svar på det.

Har USA sin egen indre dagsorden? Ja, selvfølgelig. Og disse dagsordener jo behøver ikke nødvendigvis at være nogle, vi alle føler lige sympatisk over for eller er enige i. Men Europa har en sikkerhedspolitisk dagsorden selv at tage vare på, og her kan vi som sædvanlig ikke finde et fælles fodslag ud over at forene os over den euro-atlantiske alliance.

Selv om Saddam Hussein blev afsat i morgen, ville Irak være en potentiel stormagt i den arabiske region. I hele den arabiske verden er Irak det land, som kombinerer olieressourcer og en veluddannet befolkning, og hvor satsningen på våbenproduktionen har skabt en stab af forskere, teknikere og eksperter, som kan gøre landet til en truende stormagt på ganske få år. Et land, som er storproducent af kemiske biologiske våben, kan på få måneder være en trussel, selv om de tekniske anlæg bliver fjernet helt. Denne realitet eksisterer også, selv om Saddam Hussein ikke længere er ved magten.

Irak vil være en potentiel stormagt i den arabiske region. Det er det problemkompleks, vi skal forholde os til. Det er nødvendigt at holde en magtbalance for ikke selv at blive til et offer.

Den indre magtbalance i regionen blev før Golfkrigen søgt alene med en afskrækkelsesstrategi, men spørgsmålet for os alle er, om det var nok opdæmning mod hadet rettet mod Europa og USA kombineret med Saddam Husseins stormagtsambitioner.

Det bekymrende ved USA's rolle synes Socialdemokratiet er den mellemøstenstrategi, USA forfølger, hvor man tillader Israel atomvåben, og hvor Israel tillader sig at nægte at efterkomme Sikkerhedsrådets resolutioner om tilbagetrækning fra det besatte område. Det genererer netop det had, som er et af Saddam Husseins drivmidler i hans propaganda-maskine.

Denne Israel-politik skaber had og bitterhed i Mellemøsten og truer med at destabilisere de arabiske regeringer, som er os venligt stemt. Det må vi betegne som en uholdbar og farlig situation, som gør, at også Danmark må følge sin egen sikkerhedspolitiske kurs, som regeringen fint giver udtryk for både i ind- og udland.

Folketinget og Det Udenrigspolitiske Nævn skal naturligvis tages med på råd, skulle andre

forudsætninger end de, der forelå den 18. februar 1998, opstå.

På denne baggrund må vi i Socialdemokratiet afvise Enhedslistens beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg lagde mærke til, at hverken fru Helle Degn eller ministeren overhovedet berørte spørgsmålet om USA's gentagne krænkelse af folkeretten og internationale lov i forbindelse med den her sag.

Derfor vil jeg gerne spørge fru Helle Degn, om det ikke bekymrer Socialdemokratiet, at det trods gentagne yderligere behandlinger i FN's Sikkerhedsråd, som ministeren også var inde på, ikke er lykkedes USA på noget tidspunkt at få legaliseret sin uerklærede krig mod Irak.

Bekymrer det ikke Socialdemokratiet?

Bekymrer det heller ikke Socialdemokratiet, at det er kommet frem, at USA, efter at Folketinget traf sin beslutning sidste år om mandatet, benyttede sin tilstedeværelse i FN til at installere aflytningsudstyr i Irak i strid med FN-reglerne og dermed overtrådte international lov?

Bekymrer det ikke Socialdemokratiet, at de bombninger, som nu foregår, er i strid med international lov og i øvrigt langt overskrider det formål, som de officielt angiver at skulle tilgodese?

(Kort bemærkning).

Helle Degn (S):

Den korte version af en besvarelse på hr. Keld Albrechtsens spørgsmål vil være, at Socialdemokratiet finder, at der er et tilstrækkeligt grundlag for en aktion. Jeg kan bare henvise til de mange sikkerhedsrådsbeslutninger og hele den procedure og proces, som har kørt i FN, som også udenrigsministeren gentog og remsede op. Det finder vi er et tilstrækkeligt grundlag.

Naturligvis havde vi gerne set et enigt Sikkerhedsråd i den aktion, som er i gang i øjeblikket, men vi kan heller ikke sidde med tomme hænder og se, at FN gradvist bliver ydmyget. Derfor finder vi, at der er et tilstrækkeligt grundlag til at agere over for en tyrant som Saddam Hussein.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg hæfter mig ved, at heller ikke den socialdemokratiske ordfører vil ind på spørgsmålet om

de ulovligheder, der har fundet sted og som nu efterhånden er veldokumenterede, omkring USA's misbrug af FN-embedsmænd i Irak.

Jeg vil godt spørge fru Helle Degn, hvad Socialdemokratiet mener om det problem.

Så vil jeg godt spørge, om fru Helle Degn er af den opfattelse, at USA's fortsatte bombninger af Irak er lovlige efter international ret? Mener fru Helle Degn, at hvis en stat selv synes, at en anden stat overtræder FN's regler, så kan den stat bare på egen foranledning iværksætte bombninger uden at få dette godkendt af FN's Sikkerhedsråd? Er det det, fru Helle Degn mener? Det må det jo være, for ellers kunne man jo ikke støtte det, der foregår.

Svend Aage Jensby (V):

Jeg kan starte med at sige til forslagsstillerne, at det var ikke gennemgangen af beslutningsforslag nr. B 88, der tog det meste af tiden i Venstres folketingsgruppe i dag.

Der foreligger ikke fra Venstres folketingsgruppe oplysninger, der giver anledning til at rokke ved den beslutning, vi tog med at støtte regeringens initiativ med hensyn til B 114 i sin tid, og udenrigsministerens redegørelse i dag bekræfter til fulde, at den beslutning, vi traf her for nogle timer siden, er rigtig.

Per Stig Møller (KF):

Enhedslisten ønsker Irak-mandatet ophævet, og Enhedslisten peger på, at forudsætningerne for det er ændret i kraft af, at vi siden beslutningen blev truffet den 18. februar 1998 har fået et nyt Folketing, og det er jo sandt nok.

Men i den forbindelse skal Det Konservative Folkeparti blot for en ordens skyld oplyse, at vi står ved beslutningen, og at vi konstaterer fra bemærkningerne til beslutningsforslaget, at udenrigsministeren den 22. december 1998 har svaret Enhedslisten ganske korrekt, at beslutningen står ved magt, indtil Folketinget beslutter noget andet eller formålet med beslutningen, nemlig at medvirke til at bringe Irak til at efterleve sikkerhedsresolution 687 af 3. april 1991, er opfyldt. Det er fuldstændig rigtigt. Det står vi også for.

I forlængelse heraf svarede samme udenrigsminister jo meget rigtigt Enhedslisten den 30. januar 1999, at regeringen vil forelægge sine overvejelser om justeringer i det danske bidrag til aktionen for Det Udenrigspolitiske Nævn, og det er jo, hvad der sker hele tiden, dér drøfter vi jo sagen.

Vi ser ingen grund til at ændre Folketingets beslutning af 18. februar 1998, for Irak udgør fortsat en trussel for sine omgivelser. Irak fortsætter med at lege kispus med FN, hvorved verden stadig er truet af landets bakteriologiske og kemiske våben. Verden er nødt til at beskytte sig mod krigsmagere som Saddam Hussein, der gik i krig med Iran og gik i krig med Kuwait og fører krig mod sit eget folk. Og en skønne dag, når han ser sit snit til det, og tilstrækkelig mange lande måtte have gjort det, som Enhedslisten gerne vil, skal han såmænd nok føre krig mod et naboland igen, og det bliver med stadig farligere våben, han gør det, hvis ikke vi får stoppet ham i tide.

Christian H. Hansen (DF):

Folketinget gav den 18. februar 1998 sit samtykke til et dansk militært bidrag til en multinational indsats i Mellemøsten. Det danske militære bidrag skulle medvirke til at sikre, at Irak kunne efterleve sine forpligtelser i henhold til FN's sikkerhedsresolution af april 1991.

Ved forhandlingerne dengang støttede Dansk Folkeparti forslaget, idet vi mente, at man i den pågældende situation var forpligtet til at efterleve USA's appel om støtte. Når vi støttede forslaget, skyldes det også, at vi her har at gøre med en aggressiv diktator, som ikke vil destruere sine masseødelæggelsesvåben og dermed er en trussel mod den vestlige verden. Det er ikke den vestlige verden, der bryder alle reglerne, det er Saddam Hussein.

Hvis man ser direkte på det, må man nok sige, at Saddam Hussein ikke just har forbedret sig her på det sidste. Derfor mener vi ikke, at der er grund til at ophæve beslutningen af februar 1998. Hvis man har den tilbøjelighed, at man bare vil sidde tilbagelænet med armene over kors og være ligeglåd og se på, at Saddam Hussein stadig væk opruster, ja, så er det måske den rigtige beslutning at ophæve den.

Men i Dansk Folkeparti vil vi på ingen måde være med til at støtte Saddam Hussein og hans diktatur i Irak, og vi vil gerne sige, at hvis man ønsker at ophæve denne her beslutning, er det lig med en støtte til Saddam Hussein.

Med disse bemærkninger og i henhold til de bemærkninger til den redegørelse, udenrigsministeren kom med tidligere, vil vi gerne sige, at vi ikke kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge hr. Christian H. Hansen, om Dansk Folkepartis holdning skal forstås sådan, at Dansk Folkeparti mener, at stater, som truer andre stater med masseødelæggelsesvåben, skal bombes. Det var jo det synspunkt, der blev givet udtryk for. Ministeren havde jo i virkeligheden det samme synspunkt, selv om det ikke blev sagt helt så håndfast. Men jeg vil godt stille Dansk Folkeparti et spørgsmål, for jeg vil godt give et eksempel.

Mener Dansk Folkeparti dermed, at Israel også skal bombes? Israel er jo også i besiddelse af masseødelæggelsesvåben, altså atomvåben, som jo i høj grad truer andre lande. Mener Dansk Folkeparti som en konsekvent følge af deres eget synspunkt, at så skal man bombe Israel? Eller er der en dobbelt standard i det her, sådan at vennerne godt må have masseødelæggelsesvåben og true andre med dem, men der er nogle, man ikke kan lide, og dem bomber man så?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Nu er der jo nogle lande, der er mere lydhøre over for demokrati end andre, og her taler vi om en diktator, der hedder Saddam Hussein, som ikke er særlig lydhør over for demokrati.

Det er da muligt, at Saddam Hussein ikke kan blive fjernet ved de her bombeangreb, men man har jo en viden om, hvor alle hans lagre til masseødelæggelsesvåben ligger, og så kan vi være medvirkende til på denne her måde at sætte ham måske 3,8,10,15 år tilbage. Hans mål er jo, uanset hvad alle siger, at jævne Mellemøsten med jorden og så måske tage fat på Vesten senere hen. Men der er en forskel på et land, der er lydhørt over for demokrati, og et land, der ikke er, og her går skellet.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu er der jo ingen tvivl om, at Saddam Hussein i uhyre mange henseender er en forbryder mod sin egen befolkning. Jeg har dog ikke hørt, at Irak har planer om at udslutte sine nabolande.

Men jeg vil egentlig godt bede Dansk Folkeparti besvare spørgsmålet, som jeg stillede, for nu kan jeg forstå, at hvis lande, der truer med at anvende masseødelæggelsesvåben imod deres naboer, bare er demokratiske, så mener Dansk Folkeparti altså, at det er i orden. Israel truer

Syrien og Egypten med atomvåben derved, at de har disse våben liggende, og deres eventuelle anvendelse er jo åbenlyst klar. Derfor vil jeg godt spørge, om det altså er en tilstrækkelig betingelse for Dansk Folkeparti til at true med brug af atomvåben eller biologiske og kemiske våben, at det land, der gør det, er demokratisk.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jamen jeg mener, at jeg har svaret hr. Keld Albrechtsen. Der er en forskel på, hvor lydhør man er over for meldinger udefra. Der er en forskel på, hvordan mennesker reagerer. Jeg vil også sige, at der er en stor forskel på hr. Keld Albrechtsen og fru Pia Kjærsgaard eksempelvis.

Ebbe Kalnæs (CD):

Enhedslistens forslag om at ophæve Irak-mandatet kan jeg meddele på CD's vegne at vi under ingen omstændigheder vil være med til.

Det, jeg også kan sige ved denne lejlighed på CD's vegne, er, at den linje et stort flertal i Folketinget lægger på det her område, den linje regeringen og udenrigsministeren lægger på det her område, hvis lignende tilfælde skulle opstå, har vores varme støtte. Man kan altid regne med CD i den her situation. Forsvars-politik, sikkerhedspolitik i den verden, vi befinder os i i dag, består i at være med og tage konflikter, inden de opstår, og når der er tale om en Saddam Hussein eller lignende, så må vi sige, at så har vi slet ingen betænkeligheder. Og hvis hr. Keld Albrechtsen skulle stille mig lignende spørgsmål, som han har stillet i dag, om vi ville være parat til at bombe i det her tilfælde eller lignende, så vil jeg sige: Ja, hvis det bliver nødvendigt.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg tror ikke, at der er nogen i denne sal, ikke engang hr. Albrechtsen, der vil bestride det irakiske systems kynisme. Jeg kan læse mig til det i beslutningsforslag nr. B 88, at der er ingen sympati. Og det er selvfølgelig et vigtigt udgangspunkt, at det, som Irak-politikken drejer sig om, er at finde metoder til at give den irakiske befolkning en fornuftig tilværelse tilbage. Og derfor må udgangspunktet jo selvfølgelig være, at uanset, om regeringsledere eller andre i det irakiske styre er skurke, så er det ikke nogen god grund til, at resten af verden skal handle uovervejte.

Jeg synes, at det er aldeles åbenbart i øjeblikket, at stormagternes Irak-politik ikke giver de resultater, vi har brug for. Derfor er der grund til eftertænksomhed. Der er grund til at overveje, hvilke virkemidler der kan give befolkningen den virkelighed og den tilværelse tilbage, som de har brug for.

Bombardementer giver ikke mening i den nuværende situation. Jeg skal ikke gøre mig klog på, man kan forsvare dem i forhold til folkeretten. Der er mange overvejelser i den sammenhæng, ligesom der var overvejelser, da vi i sin tid gennemførte beslutningsforslaget.

Jeg vil gerne gøre den tilføjelse, at der er brug for handling i enighed, og derfor er det selvfølgelig både en kritik af nogle stormagters tendens til at gå enegang, men også en efterlysning til os selv om ikke at gå enegang, før det giver mening.

Jeg tror, vi har brug for eftertænksomhed og overvejelse først og fremmest i FN-sammenhæng, og det er sagt også til hr. Albrechtsen, at den enighed, der gerne skulle komme ud af det, altså gerne skulle føre til en konstruktiv politik, og derfor synes jeg, at regeringen siger noget meget klogt ved at påpege, at der er en ny udvikling på vej, og at man selvfølgelig ikke vil fastholde Folketinget på et beslutningsforslag, hvis denne nye udvikling peger i en anden retning, men på nuværende tidspunkt er der ikke noget behov for at ændre det, vi har sagt. Det ville netop være en sådan enegang, som jeg ikke mener at der er behov for.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er meget glad for, at hr. Estrup anlægger et mere nuanceret synspunkt i den her sag, end hr. Estrups minister var i stand til og såmænd også den socialdemokratiske ordfører, og bl.a. understreger, at disse bombninger, som foregår i øjeblikket, ikke fører til nogen løsning. Det er et synspunkt, jeg er meget enig i. Det vil jeg også komme tilbage til i mit ordførerindlæg.

Men jeg vil godt stille et spørgsmål til hr. Estrup. Når det nu ligger sådan, så hører jeg jo tydeligt, at der faktisk er en uenighed mellem Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre i bedømmelsen af den her situation. Det ved jeg ikke om hr. Estrup vil bekræfte. Det kan være et vanskeligt synspunkt at bekræfte fra talerstolen, men jeg synes tydeligt, jeg hørte det.

Jeg vil godt spørge hr. Estrup, om ikke det, der i virkeligheden er brug for, er en indsats,

hvor man i stedet for disse bombardementer, som ikke fører nogen steder hen, går ind og støtter de demokratiske kræfter, som findes i Irak, med henblik på at få tilvejebragt demokrati i landet som alternativ til Saddam Husseins diktatur?

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg tror, et af problemerne er at finde de demokratiske kræfter, som virkelig har nogen indflydelse på situationen. Ellers har jeg sådan set megen sympati for den del af Enhedslistens beslutningsforslag, men til det andet spørgsmål, som hr. Albrechtsen rejste, om der eventuelt skulle være uenighed mellem Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, vil jeg sige, at det tror jeg sådan set ikke der er i det her spørgsmål.

Og hvad hr. Albrechtsen lytter sig til, kan jeg selvfølgelig ikke blande mig i, men jeg vil sige, at først og fremmest synes jeg, at vi alle sammen skal erkende, at det her er svært, at vi faktisk har at gøre med et suverænt land, som desværre på en eller anden måde har valgt en regering – og jeg skal ikke påstå, at det er sket demokratisk – som vi ikke bryder os om. Og de bliver desværre ved med at have den regering, og det, det drejer sig om, er at give det pågældende land muligheder for i højere grad selv at bestemme sin kurs, end det sker i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu vil jeg medgive hr. Estrup, at det jo er vanskeligt at tage til Bagdad og indlede en dialog med demokratiske kræfter på gaden dér; det er jo ikke muligt under det diktatur.

Men jeg ved ikke, om hr. Estrup er klar over – det fremgår af Weekendavisen den 29. januar – at der i Tyrkiet opholder sig en afhoppet general, en meget højstående irakisk general, som har fremlagt oplysninger om, at der er en kreds af højstående officerer, som rent faktisk er villige til at vælte diktaturet, hvis de kunne få USA's støtte til det. Men det har de ikke kunnet få. Jeg ved ikke, om hr. Estrup er klar over det.

Jeg vil spørge hr. Estrup, om ikke vi i det mindste kunne komme så langt i dag, at vi kunne blive enige om, at de muligheder, der måtte ligge i at støtte oppositionskræfter, skal undersøges og udnyttes til det yderste for at bringe diktaturet til fald?

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Ja, jeg har læst om det, hr. Albrechtsen nævner, og de muligheder der er dér, og jeg er helt sikker på, at andre vil interessere sig voldsomt meget for det, og jeg tror såmænd ikke, hr. Albrechtsen skal tro, at USA har lukket øjne og ører for de muligheder, der ligger i det. Jeg tror ikke, Danmark har den store rolle at spille, når det drejer sig om at vælte fremmede styre, uanset hvor usympatiske de er. Jeg har megen sympati for samarbejdet med en demokratisk opposition, men jeg ved, ikke, om den opposition, hr. Albrechtsen snakker om, er demokratisk.

Tom Behnke (FP):

Fremskridtspartiet finder ikke situationen så ændret, at det er tid for at ophæve Irak-mandatet, og derfor kan Fremskridtspartiet ikke støtte Enhedslistens forslag.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jann Sjursen. (Ophold). Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Keld Albrechtsen. (Ophold). Jeg synes da, jeg lige har set hr. Jann Sjursen her, men man kan hurtigt forsvinde i det her firma. (Ophold). Ønsker hr. Jann Sjursen ordet?

Jann Sjursen (KRF):

Ja, jeg beklager, hr. formand.

Da Irak-mandatet blev givet sidste år i februar måned, var Kristeligt Folkeparti ikke repræsenteret her i Folketinget, og jeg må derfor betragte Enhedslisten og hr. Keld Albrechtsens forslag som værende et forslag, der er fremsat lidt til ære for Kristeligt Folkeparti – i hvert fald fordi det er et ændret Folketing, der er trådt sammen efter valget i marts måned sidste år.

Jeg kan kort sige angående Kristeligt Folkepartis holdning, at vi bakker op om det Irak-mandat, som Folketinget gav sit samtykke til i februar måned 1998. Det gør vi, vel vidende at sagen naturligvis ikke er helt enkel. Den kan anskues ud fra mange synsvinkler, og det, som må være den helt afgørende synsvinkel, er selvfølgelig, hvorvidt disse bombninger og sanktioner i øvrigt tjener det mål, som er opstillet, nemlig at vi får fjernet Saddam Hussein. Det må vi selvfølgelig til stadighed vurdere.

Det, som vi hæfter os ved i denne sammenhæng, er, at regeringen, efter at den har fået betroet mandatet, til stadighed skal orientere Folketinget og især Det Udenrigspolitiske

Nævn om, hvordan mandatet forvaltes, og det er vi fuldt ud trygge ved. Skulle der foreligge en ny situation, skulle udviklingen ændre sig så meget, at det kan blive aktuelt at ophæve mandatet, kommer regeringen selvfølgelig også med et forslag herom, og det er vi villige til at se på, hvis eller forhåbentlig når den tid måtte komme. Men den tid er ikke kommet endnu, sådan som vi vurderer det, og derfor kan vi heller ikke støtte det forslag, som Enhedslisten har fremsat til behandling her i dag.

Keld Albrechtsen (EL):

Resultatet af den debat, vi har overværet her, er efter min mening ret så bedrøveligt at iagttage, fordi vi jo står i en situation, hvor der foreligger et elementært brud på folkeretten. Det er ikke lykkedes USA at sandsynliggøre, at USA og England har noget som helst mandat til at foretage de bombardementer, som er foregået, og det er ikke lykkedes USA i FN's Sikkerhedsråd at få legaliseret sin krigsførelse over for Irak.

Jeg har hæftet mig ved, at ingen af ordførerne, som støtter mandatet, har haft lyst til at diskutere det folkeretlige problem. Man har valgt at feje det ind under gulvtæppet, og det synes jeg er meget, meget bekymrende, fordi Danmark ellers altid tidligere – i hvert fald siden Anden Verdenskrig – har været et land, som har haft den opfattelse, at folkeretten skulle respekteres. Ikke mindst af hensyn til små landes eksistens her i verden er det jo helt afgørende, at vi ikke nedbryder respekten for folkeretten, men her vælger man altså simpelt hen at se bort fra den.

Det andet, som jeg synes er noget deprimerende ved debatten, er denne tro på militære løsninger af politiske problemer – endda uden at kunne sandsynliggøre, at den konkrete militære løsning, man her har valgt, nemlig bombardementer, fører til noget som helst resultat med hensyn til at fjerne disse masseødelæggelsesvåben eller i det hele taget forbedre situationen. Det er et udtryk for den tankegang, at militære midler for det politiske flertal her i Folketinget er blevet et acceptabelt middel at gribe til for at løse politiske problemer, og det er efter min mening en fundamentalt syg tankegang.

Derfor bliver jeg nødt til at sige, at jeg ikke kan takke partierne for deres meldinger i denne debat. Jeg må tværtimod sige, at debatten viser, at der er brug for en helt principiel FN-debat i den danske befolkning, for jeg kan ikke tro, der

kan være tilslutning i den danske befolkning til det synspunkt, at folkeretten fra nu af kan være ligegyldig.

Så vil jeg godt spørge ministeren – når det nu er blevet sagt, at der var ikke ændret noget ved grundlaget osv. – om ikke den danske regering er opmærksom på, at efter at Folketinget vedtog mandatet, er det blevet klarlagt ud over enhver rimelig tvivl, at USA misbrugte sin tilstedeværelse hos FN i Irak til at foretage en efterretningmæssig aflytning begrundet i militære interesser og dermed altså misbrugte og overtrådte FN-reglerne. Hvad er den danske regerings kommentarer til det problem?

Jeg vil også godt spørge ministeren, om han er opmærksom på, at den amerikanske forsvarsminister William Cohen har erkendt, at de bombardementer, som i øjeblikket foregår, går ud over det angivelige formål, som skulle være at fjerne masseødelæggelsesvåben, og at der er udstedt instrukser, der gør, at man bomber helt andre mål. Den amerikanske forsvarsminister har bl.a. sagt: »Vi angreb faktisk et kommunikationscenter, og det kan ikke udelukkes, at dette midlertidigt har afbrudt olieforsyningen til Tyrkiet.« Man har altså ramt kommunikationsudstyr, som styrer olietransporten gennem disse ledninger.

Dermed falder selv de mest krampagtige forsøg på at få dette her til at ligne en folkeretsmedholdelig aktion fuldstændig fra hinanden, for det folkeretlige grundlag skulle jo være, at man prøvede at få opfyldt FN's resolutioner vedrørende masseødelæggelsesvåben. Men nu angriber man altså alt muligt andet i Irak. Man har simpelt hen indledt en almindelig krig imod Irak. Det kan ministeren vel ikke mene, der foreligger et mandat til, og derfor vil jeg også godt spørge, om der ikke rent faktisk nu foreligger en ny situation med den udvidelse af krigsførelsens rækkevidde langt ud over, hvad der overhovedet er omtalt i nogen FN-resolution på noget tidspunkt. Det må vi vel kunne blive enige om.

Så har jeg også en kommentar til Venstres og De Konservatives ordførere, der mente, at der ikke var ændret noget. Det var jo sådan, at Venstres og De Konservatives ordførere, dengang vi drøftede sagen sidste år inden folketingsvalget, havde en anden opfattelse. Nu er de ordførere, som Venstre og De Konservative havde dengang, ganske vist ikke længere medlemmer af Folketinget. Det var hr. Knud Enggaard og hr. Niels Ahlmann-Ohlsen, og de

mente begge to, at der var tale om et mandat fra Folketinget, som ikke rakte synderlig langt ud i fremtiden, og de understregede begge to, at hvis omstændighederne ændrede sig, skulle sagen selvfølgelig tilbage til Folketinget.

Man har muligvis i de to partigrupper glemt, hvad der skete dengang, fordi man har skiftet ordførere, og det er så også i orden. Men man læser heller ikke på teksterne fra dengang, og jeg synes ikke, der er kontinuitet i linjen. Hr. Niels Ahlmann-Ohlens understregede, at et sådant mandat i hvert fald kun kunne være gældende i det folketingsår, hvor det blev vedtaget, og der har jo også været nyvalg siden.

Sagen rejser dermed også det principielle problem, som ministeren henviste til, med et beslutningsforslag vedrørende Sydafrika, som man ikke havde fået ophævet. Det er da muligvis en uorden, at man ikke har fået det ophævet, og det burde vi nok alle sammen have været opmærksomme på, selv om der ikke skete så meget ved det. Men det, som er det principielle problem, og som jeg godt vil spørge ministeren om, er: Hvor længe kan en regering have et sådant mandat liggende? Er der ikke et principielt problem i, at man i ét Folketing vedtager et mandat, og så kommer der et nyt Folketing, og så lader man bare sagen ligge uden at søge mandatet bekræftet eller afkræftet i det nye Folketing? Det synes jeg ville være en rigtig og ordentlig ting, og hvis ministeren mener, der er en liste over sager, der burde være bragt i orden, måtte konklusionen jo være, at så burde regeringen fremsætte forslag om at få disse ting ryddet af vejen. Nu ved jeg godt, at Sydafrikasagen ingen betydning har, så lad os se bort fra det eksempel.

Jeg håber, at ministeren vil besvare de spørgsmål, jeg har stillet her, og så vil jeg blot slutte med at sige, at efter Enhedslistens opfattelse står vi altså her – også fordi der jo fra DUPI er kommet en redegørelse om FN-systemet – med et kapitel i dansk udenrigspolitik, som ikke opfylder de standarder på folkerettens område, som jeg synes, vi skal leve op til, og som ikke er i overensstemmelse med målsætningen om at styrke FN og styrke respekten for FN-systemet. For hvis der er noget, der undergraver FN, er det, at stater tager retten til at håndhæve FN's beslutninger i deres egen hånd og på den måde sætter magten i spydstagen, så den diskussion må vi have.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Når hr. Keld Albrechtsen appellerer til, at man drøfter og diskuterer folkeretten, vil jeg gerne sige, at Enhedslistens holdning på dette område – og det de har givet udtryk for i mange andre sammenhænge – er, at folkeretten har man forståelse for. Vi har også helt klart respekt for den, men dog må jeg alligevel sige: Kan det være rigtigt af Enhedslisten, når der f.eks. på Balkan er tusinder af mennesker, der hænger på en skråning og er ved at dø af kulde og sult, og når Saddam Hussein – hvis der ikke var de flyvezoner osv. – med stor sandsynlighed ville være i stand til hvad som helst med hvilke som helst våben, hvis ikke der var den konsekvenspædagogik, der lægges i det internationale samarbejde, bl.a. vores fælles sag i NATO og i andre sammenhænge, hvor stater arbejder tættere og tættere sammen og har en tættere og tættere dialog?

Det kunne jo godt være, vi har et par situationer fra historien, hvor det havde været rart, at der havde været mennesker, som havde sagt: Nok har vi en folkeret, og selvfølgelig skal vi drøfte meget indgående, når vi set fra nogens side måske er på kanten af den; men kan vi holde fanen højt og stå med en folkeret og samtidig se på et folkemord? Det er jo det, Enhedslisten i virkeligheden lægger op til.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Det var jo talere som hr. Keld Albrechtsen, der i 1930'erne forhindrede verden i at reagere. Dengang talte man i Folkeforbundet, sådan som hr. Keld Albrechtsen gerne vil have, man skal tale, og det betød, at datidens Saddam Hussein'er fik alt for let spil.

Jeg skal vende mig til spørgsmålet om det, der blev sagt af Det Konservative Folkeparti og Venstre før valget og efter valget. Hr. Knud Enggaard sagde, at det er naturligt, at regeringen sikrer sig opbakning fra Folketinget senere, og hr. Niels Ahlmann-Ohlens sagde til Ritzaus Bureau, at mandatet falder væk, hvis en ny aktion enten bliver forstærket eller ændret i forhold til den, der var på tale i sidste uge. Han sagde også, at det gjaldt for den periode.

Derfor sagde jeg også udtrykkeligt i min tale, at det, Enhedslisten siger, er rigtigt. Enhedslisten har haft ret i noget, Enhedslisten har haft ret i, at der har været et folketingsvalg siden dengang – det er jo skarpt set – og derfor sagde

jeg også udtrykkeligt, at så skal vi benytte anledningen til at bekræfte det mandat, vi har givet. Vi mener ikke, at situationen har ændret sig, så mandatet bortfalder.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det var interessante bemærkninger, hr. Kalnæs havde om problemet med truende massakrer eller folkemord, og derfor kunne det være interessant at vide, hvad CD mener, man skulle have gjort i de situationer, hvor tyrkisk militær har massakreret kurdere, både i Tyrkiet og i Irak. Mig bekendt har man ikke foretaget sig noget som helst. Mig bekendt har man ladet disse massakrer foregå, for det er jo en allieret. Det er USA's allierede. Det er Danmarks allierede i NATO. Der er en udbredt dobbeltstandard på det her område. Det går jeg ud fra hr. Kalnæs er vidende om.

Vi har sagt fra Enhedslistens side, at hvis der foreligger en massakre, er vi jo i den situation, at vi kommer i et alvorligt dilemma. Det har vi sagt, og det har vi ikke lagt skjul på. Så står vi i den situation, hvor vi ikke bare kan sidde og se på, så hundredetusinder mennesker bliver slået ihjel. Det er jeg fuldstændig enig med hr. Kalnæs i.

Men jeg går ud fra, og det vil jeg gerne spørge hr. Kalnæs om, at han er enig med mig i, at det overhovedet ikke er det, vi diskuterer her, når det drejer sig om bombardementerne af Irak. Det går jeg ud fra at vi er enige om. Det er slet ikke den diskussion, vi har. Hvis hr. Kalnæs havde rejst spørgsmålet om massakrerne på den kurdiske befolkning, var det en helt anden diskussion, og den vil jeg gerne tage med hr. Kalnæs til hver en tid. Det kan bare ikke blandes ind i det her og bruges i den her sammenhæng.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Lad mig først sige til diskussionen om folkeretten, at jeg redegjorde jo nøje for regeringens syn på det folkeretlige grundlag for en militær aktion i februar sidste år, hvor jeg bl.a. henviste til de ca. 45 resolutioner, som var vedtaget i FN's Sikkerhedsråd, og som alle havde det indhold at pålægge Saddam Hussein og hans regering at overholde våbenhvilebetingelserne fra 1991, herunder især jo betingelsen om, at han skulle ødelægge, destruere sine masseødelæggelsesvåben.

Den folkeretlige diskussion havde vi sidste år. Vi var ikke enige. Regeringen og Enhedslisten var ikke enige i det synspunkt, men man kan jo ikke sige, at vi ikke har gennemdrøftet det nøje, og efter Irak og efter Kosovo for nylig har regeringen jo bedt om, at DUPI udarbejder en principiel redegørelse for problemerne omkring humanitær intervention. Vi ser frem til at se resultaterne af DUPI's overvejelser på det område.

Der er ingen tvivl om, at der her er en ny udvikling i folkeretten på vej, som er interessant, som er vigtig. Når hr. Keld Albrechtsen taler om folkeretten, er det, som om han taler om noget fuldstændig statisk, noget, man kan gå hen og hente ned fra hylden, som man kan hente Karnovs Lovsamling. Det kan man altså ikke. Sådan er folkeretten ikke. Den bevæger sig, og i disse år bevæger den sig faktisk meget, ikke mindst på området humanitær folkeret.

Så jeg ser frem til DUPI's redegørelse. Den vil give os et nyt grundlag for en diskussion om vigtige folkeretlige spørgsmål og principper.

Tilsvarende har regeringen planer om at afholde et seminar også med udenlandske eksperter om samme emnekreds i løbet af første halvår af 1999.

Så til selve beslutningsforslaget: Det drejer sig jo om at ophæve beslutningen fra februar sidste år. Det var, hvad jeg holdt mig til i min besvarelse. Det synes regeringen ikke er nogen god idé, men vi følger selvfølgelig udviklingen nøje og er klar til – selvfølgelig i forhold til partierne her i salen – at drage de nødvendige konklusioner, hvis vi finder, at forudsætningerne ændrer sig. Den sag ligger klar nok.

Nu inddrager hr. Keld Albrechtsen som et hovedspørgsmål i debatten håndhævelsen af de såkaldte no fly-zones. Det, der sker efter våbenhvilen 1991, er, at det besluttes at håndhæve et flyveforbud til beskyttelse af to befolkningsgrupper i Irak: kurderne mod nord og shiamuslimerne mod syd. Man indfører forbud mod irakiske beflyvninger i disse områder for at beskytte bl.a. den kurdiske befolkning i det nordlige Irak.

Nu sagde hr. Keld Albrechtsen lige før, at dette jo slet ikke havde noget med Irak at gøre. Jo, disse no fly-zones har faktisk noget med kurderne i Irak at gøre. Irak har aldrig accepteret denne no fly-zone, men vi må jo bare pege på, at de er indrettet netop for at beskytte forfulgte befolkninger i Irak.

Det, der sker i disse uger, er, at irakerne – skal vi sige – aktivt protesterer imod overflyvningerne ved at låse radarer og raketter fast på britiske og amerikanske fly, der overflyver disse no fly-zones for at håndhæve no fly-zonerne. Og det svarer amerikanere og briter på ved at rette deres raketanlæg imod de militære installationer, som er rettet mod dem. Og det er også korrekt, at der på det seneste i nogle tilfælde har været tale om, at reaktionen er gået videre, og den har også rettet sig mod andre militære mål end lige netop de raketanlæg, der var rettet mod flyene.

Men om denne sag – som jeg synes vi udmærket kan drøfte i udvalget; jeg skal gerne mere udførligt gøre rede for regeringens syn på den – er der at sige, at hvis irakerne ophørte med at rette deres radarer og raketforsvar mod disse fly, der overholder no fly-zone, så ville disse militære angreb holde op.

Det står derfor i Iraks egen magt at hindre, at dette sker. Jeg håber, at det vil ske. Irak kan når som helst selv bringe dette til ophør ved at undlade at fastlåse deres radarer på de overflyvende fly.

Det er i øvrigt regeringens opfattelse, at der er grundlag for at håndhæve sådanne no fly-zones, men det er jo noget, som vi gerne drøfter med udvalget.

Til sidst med hensyn til FN's placering i dette har jeg to bemærkninger:

For det første synes jeg, at hr. Keld Albrechtsen også skulle lægge mærke til, hvad FN's generalsekretær har sagt om dette. Det er jo ikke en tjeneste, man gør FN ved bare at lade 5 og 7 være lige, når et land sidder op til 45 sikkerhedsrådsresolutioner overhørig. Det kan FN heller ikke holde til. Og det er, som om hr. Keld Albrechtsen fuldstændig blokerer for det synspunkt, som FN's generalsekretær jo også har gjort meget ud af, især efter at han selv afsluttede en aftale med Saddam Hussein om, at nu skulle våbeninspektørerne have uhindret adgang.

Det andet synspunkt vedrører UNSCOM's virksomhed. Der har været forlydender, der har været angreb på UNSCOM for at have haft kontakt til vestlige efterretningstjenester. Jeg har udtrykt det sådan, og det ved hr. Keld Albrechtsen, at det ser jeg på med stor bekymring og beklagelse, hvis sådan noget har været tilfældet. Det er ikke godt for FN, for at sige det mildt.

Men jeg har også føjet til, og det vil jeg også gerne gøre her i dag, at der er intet som helst, der tyder på, at de beretninger om Iraks produktion af kemiske og biologiske våben, som UNSCOM har tilvejebragt, ikke skulle være rigtige. Der er intet, der tyder på det. Har der været forbindelser til efterretningsvæsenet, vil jeg beklage det, men der er intet, der tyder på, at UNSCOM's arbejde har været forkert, at de har rapporteret forkert, og derfor er der alt, der tyder på, at irakerne i modsætning til, hvad de har sagt, har frembragt både biologiske og kemiske våben i klar strid med de forpligtelser, de har påtaget sig.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jørn Jespersen, som lidt forsinket ordfører.

Jørn Jespersen (SF):

Da mit partis ordfører, hr. Villy Søvnald, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne gøre følgende betragtninger om Enhedslistens forslag om at ophæve folketingsbeslutningen fra februar 1998, hvor Folketinget gav sit samtykke til dansk militært bidrag til en multinational indsats i Mellemøsten.

Vi modsatte os i SF dengang kraftigt beslutningen, og det gjorde vi, fordi den militære aktion skete uden om FN og uden om Sikkerhedsrådet, og dermed efter vores opfattelse er med til at underminere FN's autoritet. Vi har også svært ved at se, hvad det er for en løsning, et bombardement skal fremme.

I mellemtiden har der så været en række militære angreb i form af bombardementer, som startede før jul, og vi mener, at vi har fået ret i vores vurdering, for bombardementerne har ikke rystet det irakiske styre.

Jeg synes også, der er grund til at overveje, hvilken holdning Danmark skal have til, at USA har brugt våbeninspektionen til egen efterretningsevne over for Irak, i hvert fald ifølge Scott Ritter, som er tidligere medarbejder ved FN's våbenkontrollsystem. Og vi synes også, der er grund til dybere at overveje, hvad vores holdning skal være til de økonomiske sanktioner imod Irak og en fortsættelse af dem; en overvejelse af, om de opfylder deres mål.

Så vi er enige i forslaget intentioner og agter at støtte det.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak til hr. Jørn Jespersen og så afslutningsvis blot spørge ministeren, om mini-

steren er opmærksom på, at de bombardementer, der foregår i øjeblikket, og som ministeren mente var begrundet i varetagelsen af disse her flyzoner, altså nu langt overskrider også dette formål. Det er i hvert fald, hvad der nu foreligger i presseoplysninger: at man har givet de amerikanske piloter nærmest carte blanche til at afgøre, hvilke mål de vil bombe, og at det ikke nødvendigvis behøver at være militære mål eller mål, som er identificeret som indeholdende masseødelæggelsesvåben.

Jeg er da glad for, at ministeren tilkendegiver, at vi kan få en nærmere drøftelse af det her i udvalget, for jeg synes, der er behov for at gå den problemstilling nøje igennem. Efter min opfattelse er det jo noget, som yderligere understreger folkeretsproblemet i den her sag, men jeg vil da i hvert fald gerne være med til, at vi ser nærmere på det. Og også det spørgsmål, som ministeren rejser om de overvejelser af mere generel karakter, som vil komme ud af DUPI's arbejde.

Vi er i Enhedslisten ikke af den opfattelse, at folkeretten en gang for alle er givet og aldrig vil ændre sig, og heller ikke af den opfattelse at FN-systemet ikke skal ændre sig. Det skal forbedres væsentligt efter vores opfattelse. Vi har mange diskussioner i Enhedslisten om dette spørgsmål, så også på det punkt vil jeg gerne sige tak for ministerens tilkendegivelse om, at vi skal have en sådan debat.

Jeg må så bare konstatere, at vi altså ikke kan blive enige med regeringen om det konkrete forslag, der ligger her, og vi vil så i udvalget prøve at få opklaret de spørgsmål, som er rejst her i debatten.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Forhandling om redegørelse nr. R 12: Udenrigsministerens redegørelse af 28. januar 1999 om den hidtidige anvendelse af Miljø- og Katastroferammen og den fremtidige anvendelse af Miljø-, Freds- og Stabilitetsrammen.

(Redegørelsen anmeldt 28/1 99. Redegørelsen givet 28/1 99. Meddelelse om forhandling 28/1 99).

Forhandling

Claus Larsen-Jensen (S):

Socialdemokratiets vision for Danmarks samlede internationale indsats er, at vi hermed kan fremme en udvikling i Europa og i verden, hvor hensynet til mennesker og miljø er øverst på dagsordenen i et nyt politisk, socialt og miljømæssigt globalt lederskab.

Gennem vores internationale indsats kan vi som et lille, veludviklet, homogent, demokratisk og rigt velfærdssamfund i praksis demonstrere, at Danmarks internationale ansvar ikke blot er fine ord ved højtidelige lejligheder, men derimod synlige, konkrete og mærkbare handlinger, der viser, at vi som befolkning og som land har valgt aktivt at arbejde for menneskelige værdier og rettigheder, for demokrati og frihed, for social og økonomisk udvikling hånd i hånd, for stabilitet og fred, for samarbejde og ikke konfrontation, for stærke civile samfund og for en global miljø- og samfundsmæssig bæredygtig udvikling.

Med den massive økonomiske indsats, vi som samfund yder i en international sammenhæng, demonstrerer vi samtidig et ansvar, der er med til at gøre Danmark til en global stormagt i kampen for mennesker og miljø. Det gør et meget stærkt indtryk i de lande, hvor vi er aktivt engagerede. Det gør et stærkt indtryk i de internationale organisationer, som netop i disse år oplever, at andre lande svigter, og det giver givet Danmark en indflydelse og en goodwill, som både på kort og lang sigt smitter positivt af politisk og økonomisk.

Danmarks internationale indsats er således en god kombination af internationalt ansvar og solidaritet, indsats for det globale miljø og en varetagelse af vore egne langsigtede interesser som befolkning og samfund.

Det nye Europa, der opstod efter Murens fald for 10 år siden, og de nye globale udfordringer,